

Lietuvos Respublikos Seimo Valdybai

2018 -12- 19

Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui Sauliui Skverneliui

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos Ministrui Aurelijui Verygai

DĖL LIETUVOS MEDICINOS BIBLIOTEKOS LIKVIDAVIMO

2018 m. gruodžio 19 d.

Vilnius

Lietuvos neurologų, Lietuvos insulto asociacijos ir Lietuvos epileptologijos draugijos narius sukrėtė žinia, kad, remiantis LR Vyriausybės 2018-11-07 pasitarimo protokolu Nr. 49 LR, Sveikatos apsaugos ministerijai (SAM) buvo pavesta likviduoti Lietuvos medicinos biblioteką (LMB). LMB - viena iš kelių likusių valstybinės reikšmės bibliotekų, kuri 2019 m. minės savo 75 metų gyvavimo jubiliejų. Lietuvos gydytojai, slaugytojai, medicinos ir kitų specialybių studentai, pacientai bei kiti visuomenės atstovai jau ilgus dešimtmečius naudojosi ir naudojasi LMB sukaupta informacija. Lietuva, kaip ir daugelis pažangių pasaulio valstybių, turi specializuotą medicinos mokslo biblioteką, kuri rūpinasi visos šalies medicinos mokslo paveldu.

Ši SAM iniciatyva likviduoti LMB prieštarauja ankstesniems Vyriausybės nutarimams, kuriais LMB dar 1991 m. buvo skirtos atskiros patalpos Vilniaus miesto centre Kaštonų g., o pagal ateities viziją bei konkrečius planus – ir 5 000 m² visuomeninės paskirties valstybinės žemės sklypas P. Baublio g., Santariškių medicinos miestelyje, kur jau turėjo įsikurti moderni biblioteka - medicinos informacinis centras, naujausių technologijų pagalba teikiantis operatyvią ir kokybišką informaciją medikams bei pacientams. Dėl nepaaiškinamų priežasčių ši išskirtinės svarbos medicininės įstaigos plėtra nėra vykdoma.

Sprendimas likviduoti LMB padarys nepataisomą žalą medikų bendruomenei, jų tarpe - ir Lietuvos neurologų, Lietuvos insulto asociacijos bei Lietuvos epileptologijos draugijos nariams, Lietuvos kultūrai, švietimui ir mokslui. Aukštos kvalifikacijos bibliotekininkai liktų be darbo, o

specializuoti biomedicinos dokumentų fondai būtų sunaikinti ar išblaškyti po kitas įstaigas, kuriose jau bus nebeįmanoma vykdyti specializuotų valstybinės reikšmės bibliotekos funkcijų.

Medicina – viena iš greičiausiai tobulėjančių mokslo sričių, todėl medikams visą gyvenimą būtina gilinti profesines žinias. LMB teikia brangiausią XXI-ojo amžiaus prekę – informaciją. Ši specializuota biblioteka yra vienintelė įstaiga Lietuvoje, besirūpinanti medicinos istorijos paveldo išsaugojimu, medikų darbų bibliografijų sudarymu, jų bendravimo su visuomene pristatymu bibliotekoje, įvairiuose Lietuvos kampeliuose bei virtualioje erdvėje. Bibliotekos el. kataloge atsispindi šimtmetė Lietuvos ir išeivijos gydytojų veiklos istorija, publikacijos, bibliografiniai įrašai. Dar tarybiniais laikais Lietuvos gydytojai praktikai ir mokslininkai, LMB veiklos dėka, naudojami pasaulinio lygio informacijos resursais, tokiais kaip Amerikos nacionalinės medicinos bibliotekos rengiama bibliografinė rodyklė *Index Medicus*, Mokslo instituto leidžiama serija *Current Contents, Clinical Medicine* bei kitais svarbiais medicinos informaciniais šaltiniais.

LMB yra vienintelė biblioteka Lietuvoje, teikianti viešą prieigą prie medicininių dokumentų ir internetinių specializuotų duomenų bazių visuomenei, ko *a priori* negali padaryti specializuotos akademinės ar kitos bibliotekos. Vilniaus universiteto (VU) Medicinos fakulteto biblioteka, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) biblioteka informaciją teikia tik akademinės bendruomenės nariams. LMB vykdo visų Lietuvos medikų publikacijų registraciją, jos sklaidą ir aptarnavimą, ne tik teikia dokumentus, bet ir vykdo informacines užklausas.

LMB yra vienintelė institucija Lietuvoje, teikianti medicininę informaciją pacientams, jų artimiesiems. Informacija apima ne tik išduodamus dokumentus, bet ir tinkamos, patikimos informacijos paiešką. Viena iš prioritetinių LMB veiklos sričių – sveikatos apsaugos specialistų, studentų, doktorantų, pacientų informacinių įgūdžių ugdymas ir tobulinimas, rengiant mokymo kursus bei individualius mokymus, taikant įrodymais pagrįstos informacijos paieškos metodologiją.

LMB atlieka ne tik aptarnavimo (spausdintų knygų išdavimo), bet ir konkrečios bei susistemintos informacijos pateikimo el. paštu ar tiesiogiai prisijungiant prie duomenų bazių ar el. katalogo, funkcijas. LMB prenumeruojamos duomenų bazės yra pasiekiamos iš asmeninio vartotojo kompiuterio, aktuali ir naujausia informacija teikiama visų pagrindinių ligoninių, poliklinikų ir medicinos centrų gydytojams, pacientams ir pacientų asociacijoms, studentams, kitoms įstaigoms, net ir pavieniams asmenims. LMB yra vienintelė iš Lietuvos bibliotekų, pasirašiusių sutartį su Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) Nacionaline medicinos biblioteka dėl tarptautinio tarpbibliotekinio abonemento DOCLINE naudojimo, pagal kurią Lietuvos medikams yra pigiau nuperkami naujausi pilnateksčiai medicininiai straipsniai. Būtina suvokti, kad nėra nemokamos profesionalios, internetu

legaliais būdais prieinamos informacijos, todėl neprofesionalus požiūris į LMB veiklą ir siekimas ją likviduoti sukels nepataisomą žalą visai šalies sveikatos apsaugos sistemai.

Biblioteka taip pat atlieka svarbų darbą medicininės nomenklatūros diegime E. sveikatos sistemoje. 2012 m. įkurtas Nacionalinis SNOMED terminologijos valdymo centras įgyvendino ES struktūrinių fondų finansuotą projektą "Vieningo medicininų terminų klasifikatoriaus sukūrimas kokybiškų elektroninių paslaugų plėtrai sveikatos priežiūros įstaigose". Sukurta Lietuviškojo SNOMED CT žodyno informacinė sistema, kurios plėtra vykdoma ir toliau.

LMB - vienintelė įstaiga, besirūpinanti medicinos istorija, medikų darbų bibliografijų sudarymu. Dabarties ir būsimiems mokslui, medicinos istorikams ypač svarbus 5 000 vienetų Lietuvos ir pasaulio senosios medicinos literatūros fondas, apimantis laikotarpį nuo Renesanso epochos iki XX-ojo amžiaus pradžios. LMB senąjį fondą sudaro unikalios enciklopedijos, žinynai, žodynai, atlasai, vadovėliai, publikuoti lotynų, lenkų, prancūzų bei rusų kalbomis; taip pat yra sukauptas išskirtinis XVII a. – XIX a. pradžios daktaro disertacijų fondas.

Akivaizdu, kodėl mums nesuprantamas ir visiškai nepriimtinas skubotas, nepagrįstas ir nemotyvuotas sprendimas likviduoti valstybinės reikšmės Lietuvos medicinos biblioteką.

Prašytume peržiūrėti LR Vyriausybės 2018-11-07 positarimo protokolo Nr. 49 LR dalį dėl nepagrįsto pavidimo SAM likviduoti Lietuvos medicinos biblioteką ir rasti būdų, kaip išsaugoti šį Lietuvos medicinai išskirtinai svarbų objektą ir informacijos šaltinį.

Pagarbiai,

Lietuvos neurologų asociacija

Lietuvos insulto asociacija

Lietuvos epileptologijos draugija

Rūta Mamomaitienė